

TOIVOA DIALOGISTA

**INNOSTAVA TAPA VAHVISTAA
NUORTEN ÄÄNTÄ KIRKOSSA
JA YHTEISKUNNASSA**

ERÄTAUKO
SÄÄTIÖ

TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA
KIRKKO HELSINGISSÄ

KIRKKOHALLITUS⁺

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja

86

Kirkko ja toiminta

Miksi dialogia nuorten kanssa?

Nuoret ovat toiveikkaita, ennakkoluulottomia ja ratkaisukeskeisiä. Miten vahvistaa heidän ääntään yhteiskunnassa, jossa keskustelu kovenee ja tulevaisuuden haasteet lamaannuttavat?

Helsingin tuomiokirkkoseurakunta alkoi keväällä 2019 järjestää Toivon dialogeja päivänpolttavista aiheista – esimerkiksi syntyvyydestä, maahanmuutosta, metsästä ja kansallisista tunnuksista. Sovelsimme Sitran ja Erätauko-säätiön kehittämää Erätauko-keskustelumenetelmää, jossa istutaan piirissä ja keskustellaan rakentavasti toisia kuunnellen ja kunnioittaen ohjaajan vetämänä.

Palaute osoitti näiden Toivon dialogien toimivan hyvin, suorastaan yli odotusten. Keskustelijoista toiveikkaimpia olivat aina nuoret. Huomasimme, että dialogi on hyvä tapa saada nuorten ääni kuuluviin. Nuoret pyrkivät ymmärtämään toisia ja ratkaisemaan ongelmia. He uskoivat huomiseen.

Kesällä 2019 kokeilimme dialogia rippikoululeirillä. Dialogit toimivat niin hyvin, että päätimme jatkaa nuorille suunnattuja dialogeja Helsingin tuomiokirkon kryptassa vielä syksylläkin. Keskustelimme jaksamisesta, kiusaamisesta ja riippuvuuksista.

Tämä opas on tarkoitettu esimerkiksi rippikoulun ohjaajille sekä kaikille työntekijöille ja vapaaehtoisille, jotka haluavat kokeilla dialogia nuorten kanssa. Menetelmä on hyödynnettävissä myös aikuisten kanssa niin kirkossa kuin yhteiskunnassa.

*Toivoa dialogista
Innostava tapa vahvistaa nuorten ääntä
kirkossa ja yhteiskunnassa*

Julkaissarjan tiedot
Asianumero: DKIR/9/06.02/2020
© Kirkkohallitus

TYÖRYHMÄ
Laura Arikka, Taneli Heikka,
Marja Heltelä, Jarmo Kokkonen,
Jari Pulkkinen, Anna-Maija Viljanen-Pihkala

ULKOASU JA TAITTO
gstj / Teemu Junkkaala

ISBN 978-951-789-659-7 (nid.)
ISBN 978-951-789-660-3 (PDF, saavutettava)

ISSN 2341-9393 (painettu)
ISSN 2341-9407 (verkkójulkaisu)

PAINOPIIKKA
Grano Oy, Kuopio 2020

”
**PALAUTE OSOITTI
NÄIDEN TOIVON
DIALOGIEN TOIMIVAN
HYVIN, SUORASTAAN
YLI ODOTUSTEN.**
”

NUORET PUHUVAT: TÄLLAISTA ON DIALOGI

”Opetuksen paras osa”

– Dialogit olivat opetuksen paras osa. Niissä sai kuulla toisten mielipiteitä, ja aiheet olivat ajankohtaisia. Se oli tosi mielenkiintoista, **Nooa Aalto** sanoo.

Nooan rippikoululeirillä järjestettiin iltaisin dialogeja, joissa käsiteltiin nuoria puhuttelevia aiheita – esimerkiksi päihteitä ja seksuaalisuutta. Nooa osallistui Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan Kivisaaren rippikoululeirille kesällä 2019.

– Puhuimme esimerkiksi siitä, mitä kirkossa ajatellaan samaa sukupuolta olevien naimisiin menosta. Kaikki olivat sitä mieltä, että heidän pitäisi saada mennä kirkossa naimisiin. Pohdittiin, miksi niin ei ole. Me elämme kuitenkin toisenlaista aikaa kuin Raamatun kirjoitus aika, hän pohtii.

Dialogeissa rippikoululaiset, nuoret ja ohjaajat istuivat piirissä, joka oli rakennettu tuoleista ja sohvista. Riparin pappi ohjasi keskustelua. Dialogit kestivät noin 45 minuuttia.

Dialogit alkoivat jännittyneesti. Alussa kovinkaan monet nuoret eivät uskaltaneet käyttää puheenvuoroa. Hiljalleen tunnelma vapautui.

– Kun oli hiljaista, isoset pyysi puheenvuoroa, mutta muuten he antoivat meidän puhua. Varsinkin loppuleiristä joku sanoi jotain koko ajan. Kun meistä oli tullut tiivis ryhmä, dialogit olivat tosi kivoja.

Dialogit olivat Nooalle uusi mutta myönteinen kokemus, jonka kaltaisia hän toivoo lisää.

– Nyt olen isoskoulutuksessa. Toivottavasti saisin dialogiin koulutusta ja voisin olla niissä isosena mukana.

Mitä opit rippikoulussa järjestetyissä dialogeissa?

– Opin kuuntelemaan ja ymmärtämään muiden mielipiteitä. Jos olit eri mieltä, koitit vain ymmärtää, Nooa sanoo.

”
**OPIN KUUNTELEMAAN JA
YMMÄRTÄMÄÄN MUIDEN
MIELIPITEITÄ. JOS OLIT
ERI MIELTÄ, KOITIT VAIN
YMMÄRTÄÄ.**
”

”Ryhmähenki ja turvallisuuden tunne lisääntyivät”

Vilma Kujala osallistui dialogeihin tiiminvetäjänä eli isosten isosena Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan leirillä.

- Meitä oli 18 poikaa ja kahdeksan tyttöä. Lisäksi keskusteluun osallistuivat ohjaajat ja leirin vapaaehtoiset. Se lisäsi rippileirin ryhmähenkeä ja turvallisuuden tunnetta, Vilma sanoo.

Isosten rooli ensimmäisten päivien dialogeissa oli Vilman mielestä merkittävä. Heidän kauttaan nuoret saivat esimerkkiä siitä, minkälainen dialogi on. Sen jälkeen nuorilla oli pienempi kynnys pyytää puheenvuoroa.

- Ilmapiiri muuttui muutamassa päivässä hyvin turvalliseksi. Leiriläiset ja ohjaajat tulivat tutuiksi. Dialogeissa useimmiten äänessä olivat porukan kovaäänisimmät ja luonteeltaan sosiaalisimmat, mutta myös yhä useampi hieman hiljaisempi ja ujompi uskaltanut ääneen. Dialogi kehittyi pienistä kommenteista suuriin puheenvuoroihin!

Viikon loputtua dialogi oli herättänyt niin nuorissa kuin ohjaajissakin myönteisiä tunteita ja ajatuksia. Leiriläiset keskustelivat iltaisin saunassa ja iltapalan äärellä keskenään dialogeissa käsiteltyjä aiheita ja pohtivat niitä yhdessä sekä itsekseen.

- Kokemus laajensi leiriläisten tietämystä eri aiheista, ja he oppivat tutkailemaan aiheita monista näkökulmista eikä vain itselleen luontevasta vinkkelistä, Vilma sanoo.

”
**LEIRILÄISET
KESKUSTELIVAT ILTAISIN
SAUNASSA JA ILTAPALAN
ÄÄRELLÄ KESKENÄÄN
DIALOGEISSA
KÄSITELTYJÄ AIHEITA
JA POHTIVAT NIITÄ
YHDESSÄ SEKÄ
ITSEKSEEN.**
”

**HELPOSTI
ALKUUN**

Sitran Erätauko-hanke ja sen jälkeen perustettu Erätauko-säätiö ovat kehittäneet dialogin valmistautumiseen, johdatteluun ja menetelmiin työkaluja, joilla keskustelua vetävät ohjaajat ja isoseet pääsevät alkuun.

Vinkit valmistautumiseen

- Pohdi, mistä aiheesta haluat ymmärtää ja oppia enemmän.
- Päätä tarkempi näkökulma ja pohdi siitä nousevia kysymyksiä keskustelun tueksi.
- Kutsu mukaan 6–25 ihmistä (tai riparillinen).
- Varaa sopiva tila.
- Hanki pientä purtavaa, mikäli järjestät erillisen keskustelutilaisuuden.
- Mieti houkutteleva alkujuttu: artikkeli, uutinen, tilannekuva, tutkimustulos, lyhyt opetussetti tai muu sekä muutamia apukysymyksiä teemasta keskustelun tueksi.
- Ohjaa keskustelu itse tai sovi keskustelun vetämisestä etukäteen.
- Aseta tuolit tai istuintyyny rinkiin keskustelua varten. Jaa osallistujille paperia ja kynä.
- Kerää oivallukset ja kerro niistä muillekin.

MUISTILISTA VÄLINEISTÄ

- Kello
- Rakentavan keskustelun pelisääntöjä tulosteina (eratauko.fi)
- Puhe-esine, joka kertoo kenellä on puheenvuoro
- Piirin keskus (kynttilöitä, kukkia tms)
- Jokaiselle osallistujalle kynä ja paperia oivallusten kirjaamista varten

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

Rakentavan keskustelun pelisäännöt voi lukea keskustelun alussa. Pelisääntöjen noudattamiseen sitoudutaan yhdessä ryhmän kanssa. Niiden on hyvä olla kaikkien nähtävillä esimerkiksi muutamalla A-nelosella piirin keskellä.

1.
KUUNTELE TOISIA, ÄLÄ KESKEYTÄ
TAI KÄYNNISTÄ SIVUKESKUSTELUJA.

2.
OSALLISTU YHTEISEEN KESKUSTELUUN
JA KÄYTÄ KUNNIOITAVAA KIELTÄ.

3.
KERRO OMASTA KOKEMUKSESTASI
JA OMISTA AJATUKSISTASI.
YKSI ASIA KERRALLAAN RIITTÄÄ.

4.
KYSY, JOS ET IHAN YMMÄRRÄ.

5.
OLE LÄSNÄ JA KUNNIOITA TOISIA
SEKÄ LUOTTAMUKSEN ILMAPIIRIÄ.

6.
POHDI RAUHASSA JA KOKOA. ANNA
TILAA Keskeneräisyydelle.
MITÄ YHTEISESTÄ KESKUSTELUSTA
OPITTIIN? MITÄ OIVALLETTIIN?

Keskustelun toteutus

Tämän sapluunan avulla työntekijät tai muut aikuiset voivat ohjata Erätauko-keskustelun, joka kestää lyhimmillään 45 minuuttia, pisimmillään neljä tuntia. Mikäli toteutate 45 minuutin keskusteluita, suosittelemme niiden järjestämistä useamman kerran. Näin menetelmästä tulee tuttu, luottamus osallistujien välillä vahvistuu ja hiljaisemmat äänet pääsevät paremmin kuuluviin.

Keskustelun vetäjän tulee antaa riparilaisille ja nuorille sekä muille osallistujille tilaa puhua. Dialogissa työntekijöiden ei tarvitse opettaa vaan auttaa nuorten ääniä tulemaan esiin.

1. Pyydä esittäytymään etunimillä. Luot luottamusta. (5–10 minuuttia)
2. Sitoutukaa yhdessä rakentavan keskustelun pelisääntöihin. (2–5 minuuttia)
3. Herättele alkujutulla aiheeseen. (2–15 minuuttia)
4. Käytä parikeskustelua. Parin kanssa jokainen pääsee ääneen, ja keskustelu vauhtiin. Käytä parikeskustelua välillä myös yhteisen keskustelun keskellä. (5–10 minuuttia)
5. Avaa koko ryhmän keskustelu. Ohjaa ottamaan parikeskustelussa esille tulleet omat kokemukset puheeksi. Kokemuspuhe on tärkeää. Käytä tarvittaessa apukysymyksiä käsiteltävästä teemasta. (25–60 minuuttia)
6. Anna kaikille äänille tilaa. Joku puhuu paljon, kannusta häntä kuuntelemaan. Toinen on hiljaisempi, rohkaise häntä kertomaan. Kerro, että saa olla eri mieltä. Keskustelun lopussa ei tarvitse olla samaa mieltä.
7. Valitkaa syvennettävä teema. Pyydä valitsemaan yksi keskustelusta noussut teema, josta erityisesti halutaan keskustella. Jatkaa siitä syvemmälle. (Valitse tämä kohta, mikäli on aikaa. Pariporina 5 minuuttia, päätös 5 minuuttia, keskustelu 25–110 minuuttia.)
8. Kysy, mitä oivalluksia keskustelusta nousi. Pyydä kirjoittamaan ne. Kuunnelkaa jokaiselta ainakin yksi oivallus. Kerää tai kuvaa oivallukset. Rippikoulussa oivallukset voi kirjoittaa puhtaaksi ja laittaa seinälle. Muista kiittää kaikkia osallistujia. (5–20 minuuttia)

Lisää työkaluja dialogin järjestämiseen löytyy osoitteesta www.eratauko.fi.

”
KESKUSTELUN VETÄJÄN TULEE ANTAA
RIPARILAISILLE JA NUORILLE SEKÄ MUILE
OSALLISTUJILLE TILAA PUHUA.
”

Tukea keskustelun ohjaajalle: 45 ja 75 minuutin Erätauko-dialogi

Hyvä dialogi palkitsee – ja sen vetäminen vaatii harjoittelua ja toistoja. Mutta ei hätää! Tästä osiosta löydät vinkkejä ja sanoituksia dialogin vetämiseen. Olemme pyrkineet tekemään dialogin ohjauksen niin lähestyttäväksi kuin mahdollista. Kokeile siis rohkeasti! Ota ensin haltuun muutama ohjausteko, ja laajenna osaamistasi keskustelu kerrallaan. Kaikkea ei tarvitse heti osata, mutta läsnäolosi ja rauhallinen, osallistujille tilaa antava lähestymistapa on dialogissa olennaista.

Jokaisessa keskustelussa on tärkeää hyvä virittäytyminen, ohjaaminen tasavertaiseen kohtaamiseen sekä oikeanlainen lopetus. Pohdi myös, millainen tilanne keskustelua edeltää. Onko esimerkiksi keskustelijoiden välillä jännitystä, ryhmittymistä, jännitteitä tai uskotko jonkun dominoivan keskustelua? Pohdi jo etukäteen, miten toimit eri tilanteissa. Apua saat tästä käsikirjoituksesta. Tässä annetut sanoitusehdotukset voit muokata omaan suuhusi sopivaksi.

Tavallisella fontilla on ehdotus siitä, miten voit keskustelun ohjaajana sanoittaa asioita. *Kursiivilla on merkitty tärkeitä ja eniten käytettyjä ohjauskeinoja tai vinkkejä ohjaajalle.* 75 minuutin keskustelu on muuten sama, kuin 45 minuutin keskustelu, mutta lisäyksenä on keskustelun syvennys –osio.

DIALOGIN KAAVA

Aloitus 5 min

Alkujuttu 2–3 min

Pariporina 5 min

Avataan yhteinen keskustelu 25 min
(Mihin syvennyttään 5 min)
(Jatketaan keskustelua 25 min, mikäli pidempi aika)

Oivallusten kirjoittaminen 2–3 min

Oivallusten kertominen 3 min

Kiitos ja lopetus 2 min

ALOITUS 5 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

”Tänään pidämme Erätauko-keskustelun aiheesta x. Minä toimin keskustelun vetäjänä.”

”Pyritään tänään puhumaan omasta kokemuksesta. Meidän ei tarvitse olla samaa mieltä. Pyritään ymmärtämään asiaa ja toisiamme paremmin. Keskustelussa ei tarvitse tehdä päätöksiä tai ratkaista asioita. Voimme jutella rauhassa.”

”Keskustelussa käytetään Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne nyt lyhyesti läpi. Sitoudummeko yhdessä näihin?”

”Luen teille seuraavaksi lyhyen alkujutun. Sen jälkeen aloitetaan keskustelu.”

- *Esimerkiksi: lue aiheeseen liittyvä artikkeli, tutkimus tms. tai katselkaa aiheeseen liittyvä video tai kuunnelkaa aiheeseen liittyvä podcast.*

ALKUJUTTU 2–3 minuuttia

Artikkeli, tutkimus, uutinen, video, podcast tai muu materiaali.

PARIPORINA 5 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

”Ota nyt itsellesi pari siitä vierestä. Keskustelkaa yhdessä mitä ajatuksia äskeinen alustus ja keskustelun teema teissä herätti. Kerro parillesi, millaisia omia kokemuksia sinulla on tästä aiheesta. Pitäkää huoli, että molemmat ehtivät puhua. Tähän on aikaa noin viisi minuuttia.”

”Voitte aloittaa keskustelun ... nyt on aika lopettaa parikeskustelu.”

YHTEINEN KESKUSTELU 25 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

”Nyt olisi kiva kuulla mistä juttelitte. Kuka haluaisi aloittaa? ...Entä mistä te muut keskustelitte, oliko samanlaisia vai erilaisia asioita? Minkälaisia kokemuksia teillä on tästä keskustelumme teemasta?”

- *Tätä voi toistaa muutamia kertoja.*
- *Voit kysyä suoraan joltakulta, jos keskustelua on vaikea saada käyntiin.*
- *Voit näyttää tarvittaessa itse esimerkkiä. Kerro jostain omasta kokemuksestasi, joka on vaikuttanut näkemyksiisi käsiteltävästä aiheesta.*
- *Pohdi valmiiksi muutamia apukysymyksiä käsiteltävästä teemasta. Käytä tarpeen mukaan keskustelun eteenpäin viemiseksi.*
- *Muistuta tarpeen tullen Rakentavan keskustelun pelisäännöistä, joihin on yhdessä sitouduttu.*

- Ohjaa keskustelijoita liittymään edelliseen puheenvuoroon ja puhumaan omasta kokemuksesta.
- Pidä huolta, että hiljaisemmatkin saavat kertoa ja että aktiiviset eivät täytä kaikkea tilaa.

MIHIN SYVENNYTÄÄN (75 MINUUTIN KESKUSTELU)

5 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

"Keskustelussa on tullut nyt esiin ainakin muutamia pääteemoja, kuten x, y, z. Nyt olisi hyvä yhdessä pohtia, mihin näistä teemoista keskitytään seuraavaksi."

• Hyvä aihe:

- 1) Koskee mahdollisimman monia osallistujista
- 2) On epäselvä tai jännitteinen

"Keskustele yhdessä toisella puolella istuvan parin, mihin teemaan teidän mielestänne olisi hyvä keskittyä. Tähän on aikaa noin muutama minuutti.. noin."

"Mihin aiheeseen teidän mielestänne olisi hyvä keskittyä? Kuka haluaisi kertoa ensin? Teema Y saa paljon kannatusta, otetaanko se?"

- Jos ei päästä yhteisymmärrykseen, vetäjä valitsee aiheen.

JATKETAAN KESKUSTELUA (75 MINUUTIN KESKUSTELU)

25 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

"Jatketaan nyt keskustelua tästä äsken päätetystä aiheesta Y. Kertokaa jostain omasta kokemuksesta, tapahtumasta tai tilanteesta, jotka ovat vaikuttaneet siihen, mitä ajattelette tästä aiheesta. Kuka haluaisi aloittaa? Millaisia kokemuksia teillä muilla tuli mieleen, kun kuuntelitte äskeistä kokemusta?"

- Voit näyttää tarvittaessa itse esimerkkiä. Kerro jostain omasta kokemuksestasi, joka on vaikuttanut näkemyksiisi käsiteltävästä aiheesta.
- Huomioi viimeistään tässä vaiheessa ne henkilöt, jotka eivät ole sanoneet vielä mitään. Kysy, haluaisit kuulla, mitä hän/he asiasta tai käydystä keskustelusta ajattelevat.

"Nyt olemme kuulleet jo joitain teistä. Niinpä kysynkin seuraavaksi, että mitä on mielessä teillä, jotka ette ole vielä sanoneet mitään. Haluaisitko esimerkiksi sinä xx kertoa, mitä ajatuksia tämä keskustelu on herättänyt?"

OIVALLUSTEN KIRJOITTAMINEN

2-3 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

"Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Seuraavaksi kirjoitamme mitä oivalluksia keskustelusta syntyi."

"Kirjoita itse omaan paperiisi muutama oivallus tai ajatus, joka sinulle jäi käteen. Tähän ei tarvitse kirjoittaa omaa nimeä. Kerään oivallukset lopuksi ja teen niistä meille koosteen."

"Teillä on paperia ja kyniä siinä tuolin alla. Voit nyt ottaa ne itsellesi. Kirjoita omat oivalluksesi tai ajatuksesi. Tähän on aikaa muutama minuutti."

OIVALLUSTEN KERTOMINEN

3 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

"Nyt pyydän, että yhdellä sanalla tai lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen tai ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi."

"Aloitetaan vaikkapa sinusta.."

- Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.

KIIITOKSET JA LOPETUS

2 minuuttia

Sano esimerkiksi näin:

"Kiitos vielä kaikille. Voitte nyt palauttaa oivalluslaput minulle."

"Minkälainen fiilis tästä keskustelusta jäi? Missä ja kenen keskustelua pitäisi jatkaa? Keiden ääntä pitäisi tästä aiheesta vielä kuulla?"

KOKEMUKSIA DIALOGISTA

”Ryhmä jopa odottaa dialogin alkua”

Joka ilta istumme tunteroisien ringissä koko porukalla: rippikoululaiset, isokset, leiriavustajat ja ohjaajat. Lyhyen (n. 3 min) alustuksen jälkeen porisemme pareittain ja keskustelemme yhteisesti. Heittelemme palloa puhevuoron merkiksi. Pariporinan kautta jatkamme taas yhteiseen jakamiseen. Luottamuksen lisääntyessä yhä useampi uskaltaa avata suunsa kaikkien kuullen. Päätteeksi oivallukset kirjoitetaan paperille, (ajanpuutteen vuoksi vain) joka toinen tai kolmas saa lukea oivalluksensa ääneen.

Suunnittelen aiheita etukäteen, mutta ne myös vaihtuvat leirin edetessä ilmapii-riä haistellessa ja erityisesti isosia kuunnellessa. Dialogin alkaessa minulla ei ole ha-juakaan siitä, mihin se johtaa.

Ryhmä, joka ei muuten ole erityisen keskusteleva, ottaa dialogit omakseen. Jopa odottaa niiden alkua. Dialogien onnistumisen kannalta tärkeää on toistuvuus. Dialogi ei jää yhdeksi työskentelyksi monien joukossa, vaan siitä tulee tapa olla yhdessä ja kuunnella. Jokaisena leiripäivänä iltaruuan jälkeen samassa tutussa paikassa samalla kaavalla.

Palautteessa toistuu sana kuulla: oli mielenkiintoista kuulla muiden mielipiteitä ja ajatuksia, siis muiden nuorten näkemyksiä, ei meidän leirin ohjaajien. Dialogissa on nuorten aika puhua ja jakaa, kuulla ja tulla kuulluksi.

Anna-Maija Viljanen-Pihkala
Seurakuntapastori, Toivon dialogien koordinaattori

”
**LEIRILLÄ
DIALOGIEN ONNISTUMISEN
KANNALTA TÄRKEÄÄ
OLI TOISTUVUUS.**
”

Dialogi erimielisten kesken

Mitä tehdä, kun yhteiskunta polarisoituu ja äänenpainot kovenevat? Asiat ympärillämme ovat entistä monimutkaisempia, mm. ilmastonmuutos, maahanmuutto ja syrjäytyminen.

Halusimme yrittää tehdä asialle jotain. Aloimme järjestää Toivon dialogeja erimielisten kesken päivänpolttavista aiheista. Saamamme palaute osoitti konseptin toimivan hyvin, suorastaan yli odotustemme.

Käsissämme oli väline, jonka avulla kuka tahansa ja missä tahansa voi ottaa misiokeeseen tasoittaa kärjistyntä mielipideilmapiiriä.

Kuhunkin iltaan kutsuimme noin parikymmentä keskustelijaa. Tärkeää oli saada mukaan aiheen kannalta erilaisia intressiryhmiä, eri ikäisiä osallistujia, ja vastakkaisia mielipiteitä (ihmisiä, joita asia henkilökohtaisesti kosketti, asiantuntijoita, virkamiehiä, järjestöjen edustajia jne.).

Internetistä löytyi asialla henkilöitä, joille lähetimme sähköpostitse kutsun. Jos hän ei päässyt, kysyimme ketä hän suosittelisi kutsuttavan. Tärkeää oli kutsua myös nuoria sekä heitä, jotka eivät yleensä ole äänessä, vaan ovat ohitettuja tai syrjäytettyjä.

Ilta alkoi yhteisellä ruualla, jonka jälkeen siirryimme keskustelupiiriin. Keskustelijat tutustuivat toisiinsa etunimillä (tarra rinnassa) ja ihmisinä, eivätkä "taustajärjestöjensä" kautta. Iltoihin toi oman lisänsä myös keskustelussa mukana ollut muusikkovieras. Ruoka ja musiikki olivat yhdistävä kokemus toisilleen ventovieraille ihmisille.

Päätimme kolmituntisen illan kahvikupin tai lasillisen äärellä. Lähes kaikki halusivat viipyä vielä pitkään "virallisen" ohjelman päätyttyäkin. Pelkillä etunimillä käydyn keskustelun jälkeen osallistuneilla oli myös mielenkiintoa selvittää toisensa taustoja ja usein yllättyäkin!

Jokainen ilta oli erilainen ja todellinen kuuntelemisen ja oppimisen paikka. Etukäteen ei tiennyt, mihin keskustelussa päädytään. Illassa saattoi olla rakentavasti eri mieltä ja samalla oppia ymmärtämään, miksi toinen ajatteli asiasta toisella tavalla. Toivon dialogeissa vallitsi luottamuksen ilmapiiri ja palautteen mukaan ne koskettivat syvästi.

Illan jälkeen keskustelijat olivat verkostoituneet myös eri tavalla ajattelevien kanssa. Itselle vieras ja outo ajatusmaailma oli saanut ihmiskasvot ja tarinan. Silloin ei enää ole tarvetta huudella netissä.

Marja Heltelä
Tuomiorovasti

”
**TÄRKEÄÄ OLI SAADA MUKAAN AIHEEN
KANNALTA ERILAISIA INTRESSIRYHMIÄ, ERI IKÄISIÄ
OSALLISTUJA JA VASTAKKAISIA MIELIPITEITÄ.**
”

Mitä tarkoitetaan dialogilla ja dialogisuudella?

Dialogisuus on tapa olla, elää ja toimia maailmassa suhteessa toisiin ihmisiin ja luomakuntaan. Dialogi on rakentava ja tasavertainen keskustelutilanne, joka toteuttaa dialogisuuden periaatteita. Näitä periaatteita ovat vastavuoroisuus, kunnioitus, luottamus ja tasavertainen kohtaaminen. Dialogissa tavoitellaan yhteisen ymmärryksen lisäämistä, ei yksimielisyyttä tai konsensusta.

Dialogisessa tilanteessa keskustelijat kuuntelevat toisiaan, oppivat toisiltaan ja syventävät omaa näkemystään käsiteltävästä aiheesta. Lähtökohtana on usko siihen, että aidossa dialogissa syntyy jotakin sellaista uutta, joka on enemmän kuin keskustelun alussa olleiden lähtökohtien summa. Dialogissa ajatellaan myönteisesti, että aina kun kaksi ihmistä kohtaa, syntyy jotakin uutta. Dialogi on näin osallistujien ajattelua ja kokemusmaailmaa rikastuttava tapahtuma.

Dialogisessa keskustelussa jokaisen osallistujan omakohtainen näkökulma käsiteltäviin asioihin on yhtä arvokas kuin muiden. Niinpä dialogi on radikaalilla tavalla tasa-arvoinen keskustelumuoto. Ihmisten koulutus, asema, ikä, sukupuoli tai muut tekijät eivät määritä erilaisten näkemysten painoarvoa.

Dialogisuutta on tiivistetty puhumisen ja kuuntelemisen vastavuoroisuuteen näin:

Dialogisuus on taito puhua niin, että toinen haluaa kuunnella; ja taito kuunnella niin, että toinen haluaa puhua lisää (David Bohm). Tavallisessa keskustelussa usein keskitymme siihen, mitä haluamme seuraavaksi sanoa, samalla toivoen, että muut olisivat kanssamme samaa mieltä. Dialogissa keskitytään ensin kuuntelemaan, mitä toinen haluaa kertoa. Sen jälkeen toisen kertomukseen liitytään: "Tuosta mitä sinä sanoit, minulle tulee mieleen..." Dialoginen keskustelu on parhaimmillaan liittymisten ja kytkeytymisten ketju, jossa jokainen kokee tullessa kuulluksi ja hyväksytyksi.

Tasa-arvoisuutta edistävät avoimet kysymykset, sekä se, että oman tiedon ja tietämisen sijaan tuodaan omia kokemuksia. Kokemusten jakamisen ja oman elämäntarinan avaaminen auttaa kuulijoita samaistumaan ja asettumaan kertojan asemaan. Tällöin on helpompi ymmärtää ja hyväksyä myös niitä näkemyksiä, jotka ovat erilaisia kuin omani.

Jarmo Kokkonen

Johtaja, Kirkon kasvatus ja perheasiat / Kirkkohallitus

”
**DIALOGISSA TAVOITELLAAN
YHTEISEN YMMÄRRYKSEN
LISÄÄMISTÄ, EI
YKSIMIELISYYTTÄ
TAI KONSENSUSTA.**
”

Lisää työkaluja ja tietoa

Erätauko-säätiön sivuilta löytyy vapaasti käytettäviä työkaluja ja lisätietoa dialogista suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

WWW.ERATAUKO.FI

- **KESKUSTELUKORTIT**
- **KESKUSTELUN SUUNNITTELUPOHJA**
- **RAKENTAVAN KESKUSTELUN PELISÄÄNNÖT -TULOSTE**
- **DIALOGIKAAVOJA MUUN MUASSA RIPPIKOULU- JA KOULUKÄYTTÖÖN**

TYÖRYHMÄN JÄSENET ANTAVAT MIELELLÄÄN LISÄTIETOJA

- **LAURA.ARIKKA@ERATAUKO.FI**
- **TONI.KUOREMAKI@ERATAUKO.FI**
- **MARJA.HELTELA@EVL.FI**
- **JARMO.KOKKONEN@EVL.FI**
- **JARI.A.PULKKINEN@EVL.FI**
- **ANNA-MAIJA.VILJANEN-PIHKALA@EVL.FI**
- **TANELI.HEIKKA@GMAIL.COM**

Kädessäsi on aarre

Tästä julkaisusta löydät käytännöllisiä ja helppoja työkaluja, joiden avulla pääset keskustelemaan ja lisäämään ymmärrystä vaikeistakin aiheista.

Tämä opas on tarkoitettu esimerkiksi rippikoulun ohjaajille sekä kaikille työntekijöille ja vapaaehtoisille, jotka haluavat kokeilla dialogia nuorten kanssa. Menetelmä on hyödynnettävissä myös aikuisten kanssa niin kirkossa kuin yhteiskunnassa.

Kokemusten jakamisen ja oman elämäntarinan avaaminen auttaa kuulijoita samaistumaan ja asettumaan kertojan asemaan. Tällöin on helpompi ymmärtää ja hyväksyä myös niitä näkemyksiä, jotka ovat erilaisia kuin omani.

KIRKKOHALLITUS †
ISBN 978-951-789-660-3

SUOMEN †
EV. LUT.
KIRKKO